

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' תזריע-מצורע כ"ז ניסן תשע"ח

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 579

פנינים יקרים

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, ב) איתא במדרש ומוכא ברש"י אמר רבי שמלאי כשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה חיה ועוף במעשה בראשית כך תורתו נתפרשה אחר תורת בהמה חיה ועוף ע"כ. אפשר שימעה האדם לומר שהוא כביכול שותף להקב"ה בהכרת הבריאה והליכותיה ואף שנראה לו מה טוב לאדם באכילה ובהתנהלות, אמרה תורה כשם שהקב"ה זן ומפרנס מקרני ראם עד בצי כנים ואין שותף לו כך הצמרכות האדם מאתו יתב"ש בלבד.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג) זה הכלל אין לך איש שלא נשארה בו משהו פסולת כדוגמת קליפת הפרי בדמות הערלה לפיכך נצטוינו ימול בשר ערלתו. מעתה מובן כי סדר הפרשיות שמיני תזריע מצורע אינו אלא המשך אחד של ברירת הטוב וזיכוך.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (יב, ג) איתא בגמ' (נדה לא) מפני מה ניתנה מילה בשמיני כדי שלא יהיו אביו ואמו עצבים והכל שמחין. אליבא דאמת כבר דרש שלמה המלך שלשת אלפים טעמים על כל מצוה שבתורה (עיין ערובין כא) ולמה בחרו חז"ל הטעם האמור. אמנם היסוד הנלמד מההסבר שלא יהיו אביו ואמו עצבים וכו' ללמדנו חובת ההתחשבות להטיב לזולת במניעת צער ובהרבות שמחה.

אחד לעולה ואחד לחטאת (יב, ה) רש"י: לא הקדימה הכתוב אלא למקראה, אבל להקרבה חטאת קודם לעולה, (זבחים כט.) וצ"ב אם על פי דין יש להקדים הקרבת החטאת להקרבת העולה, מדוע הקדימה הכתוב למקראה? אלא רמז יש בזה על הדרך הרצויה בעבודת השי"ת. העולה מסמלת המטרה הסופית שלמות האמיתית כולו לה'. ואילו החטאת מצביעה על האמצעי והדרך להשגת המטרה בבחינת סור מרע ועשה טוב נמצא שבשאיפה מקדימים את העולה שלמות ודבקות בורא. וכאשר כשיש צורך בביצוע מקדימים את קרבן החטאת סור מרע...

והיה בעור בשרו לנגע צרעת (יב, ב) תיבת "נגע" ו"ענג" שוות הנה באותיותיהן אלא שבוזו האות "עייין" בתחלה ובוזו האות עייין בסוף. והרמזו החכם עינו בראשו כלומר הוא רואה מראש את החיובי ונשמר ללכת בדרך הישר לפיכך חייו וחיי ביתו "ענג" הן. אמנם מי שאינו שם "עינו" בתחלה, אזי בדרכו הוא מביא את ה"נגע" בבית ורק בסוף רואה את טעותו ומכיר את האמת.

וראה הכהן את הנגע (יב, ב) הנגע בעצמך הוראת התורה וראה הכהן את הנגע מלמדנו שאין הנגע משום טפול במחלה מדבקת ח"ו אלא טפול בתקון עוונות וצרכי דתו, ולזה צריכים עזרת הכהן ולא שאין זה כבודו של הכהן. אדרבה זה דרכו וזה תפקידו לכבודו של תורה.

נגע צרעת הוא וראהו הכהן וממא אותו (יב, ג) תוכן דברי מדרש "שוחר טוב" שדוד המלך ביקש מאת הקב"ה שתהא חשובה אמירת תהלים כהתעסקות בסוגיות חמורות כנגעים ואהלות עכ"ד. הלכה היא במראות נגעים שכל הכרעה נתונה ביד הכהן המומחה ואם אין כהן מומחה אז קוראים לישראל ת"ח שיראה את הנגע הוא פוסק ומוסר הכרעתו לכהן עם הארץ והכהן אומר בפיו מה שנמסר לו לומר כמו ששמע מהת"ח. נמצא שאין הכהן יודע ומבין סיבת אמירתו ומהותו ובכ"ז היא הקובעת והחורצת את טיב הנגע. כך באמירת התהלים ביקש דוד המלך ע"ה שגם אם אין הקורא מבין את פירושו כלל תהיה אמירתם גרידא רצויה ומקובלת לפני המקום ברוך הוא.

(רב מאיר שמחה הכהן מדוינסק)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

שיחת הרא"ע ז"ע"א פרשת כי תשא תשל"ב ה'בא ל'צפ"ס ע"א א.א.

מנת ששיגו את החכמה מאין תמצא, וכאשר
אנו כולנו נתחזק ביחד ונהיה אחוים ביחד
בודאי נצליח. יש לנו ממי ללמוד, הרבש"ע
שלח לנו יצה"ר עקשן בכדי שנלמד ממנו,
ואפילו אם נופלים מיליארדי פעמים, כבר אמר
שלמה המלך "שבע יפול צדיק וקם". לכן אסור
לנו להתעייף, וצריך להתחיל עוד פעם ועוד
פעם, ובמקום לנסות לתרץ את עצמו למה
נפלנו, או שזה בכלל לא נפילה, בשביל שיהיה
יותר קל על הלב, עלינו לדעת שאנו תמיד
במצב של נפילה, ו"סומך ה' לכל הנופלים".

ולכן אפילו מתי שיש שלוח אסור לנו להיות
בשקט, וכל הזמן עלינו לעבוד עם עצמנו שלא
נשכח ש"בהמות הייתי עמד". וכאשר לא נסיח
דעת מזה ונחיה במציאות של "בהמות הייתי
עמד", אזי נזכה להגיע לשלימות של ו"חטאתי
נגדי תמיד", שזהו בחינת משיח. ולכן דוד
המלך זכה להיות משיח. וכך נזכה אנו - כל
אחד לפי דרגתו - לבחינת משיח בן דוד, ונגאל
במהרה בימינו, ויהיה בנין בית המקדש,
והעמלקים יקבלו מפלה בלי שח"ו ישפך דם
יהודי, כמו שכתוב "למעני למעני אעשה",
במהרה בימינו.

ומכיון שזוהי התכלית, כל אחד יכול להשיג
בחינה זו, ולא רק לדמות לעצמו. כי הדבר לא
נעשה רק בשביל אנשים גדולים, רק הגדול
לפי גדלו והקטן לפי קטנו. גם משה רבינו היה
בסך הכל בן אדם, אם לא היה בן אדם לא
היתה לו בחירה והוא לא היה משה רבינו.
ותכלית הבריאה היא שכל אחד לפום דרגא
דיליה וכפי הכח שהרבש"ע נתן לו, צריך
להשיג את ההישג של מציאות הוי' בדיוק
באותה בחינה של הגדולים שלנו - משה רבינו,
רבי עקיבא, ורבי שמעון בר יוחאי, והוא יכול
להשיג את ההישג הזה באמיתות, הוא לא
צריך לרמות את עצמו, כי הזכות שלהם תגן
עלינו. אנו יכולים להיות מה שאנו אבל הזכות
שלהם עומדת לנו. והיות שהם סללו שביל,
כאשר אנו עובדים אנו הולכים בשביל שהם
סללו לנו, ואנו הולכים בזכותם ובכוחם. ועלינו
לדעת שגם כאשר איננו עובדים הם איתנו,
בבחינת "עמו אנכי בצרה". הם סובלים את
אותו סבל, ואת אותם כאבים שאנו צריכים
לסבול, ואם כן למה נגרום להם צער.

לכן אנו כולנו צריכים להתחזק ביחד, ולדעת
שלכל אחד יש את התפקיד שלו בעולם על

שיחת הרא"ע ז"ע"א כ"ח ניסן תשל"ב ה'בא ל'צפ"ס ע"א א.א.

אל מי הוא ירצה? הרבש"ע הוא בלתי מושג
ולא שייך לייחס אליו "רצון". מה שאנו אומרים
ונמצא בספרים המושג "רצון", או "עלה
במחשבה לפניו", הוא רק בכדי לשבר את
האוזן, כי אצלו היא בחינה של "תוהו ובוהו",

רצון השי"ת בבריאת העולם והרצון שלו תמיד
שהאדם יגיע אל התכלית שלו. לאמיתו של
דבר, אצל הרבש"ע לא שייך המושג "רצון",
ואי אפשר להתבטא "הרצון שלו היה", כי הוא
יחיד בעולמו, וכלפי מי הוא הרצון הזה? ביחס

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

דומיה, ובתוהו ובוהו לא שייך רצון.

ובכדי שאנו נגיע למציאות שנבין מה בורא העולם שאין לנו בו כל השגה רוצה מאיתנו, עלינו ללכת בדרכיו של אברהם אבינו שהוא היה הראשון שהביא עצמו לבחינה של עפר ואפר, ובכך נכנס לבחינה של תוהו ובוהו, שעל ידי זה אפשר להבין מה רוצה ממנו בורא העולם, שברא את מציאות העולם שלו, והוא רוצה שהמציאות שהוא ברא תהיה באותה בחינה שהוא, ובאותה חיות מה שהוא, ובאותו אופן שהוא ברא את העולם, דהיינו "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ - והארץ היתה תוהו ובוהו".

אותם אנשים שעבדו בדרך של הרבש"ע, בדרך שהוא הנהיג אותם, מתוך שהיתה להם את ההכנעה לרצות להכיר את עצמם, הם למדו מעצמם איך לא להתעייף. היות שלא שייך להגיע לשלימות, אל המציאות של מי שאמר והיה העולם, זה שהראשון שמצא אותו לא מצא לו כל תואר כי אם "אמונה", אלא אם ישיג ("דהרהערן") ממנו בעצמו, מן המסלול שבו הוא עובר את העולם שלו. אחרי ששיג ממנו בעצמו זה יביא אותו אל המחשבות הנכונות שמהם הוא יִלְמַד ויִלְמַד את עצמו לא להתעייף, עד שימצא את עצמו ויבין מה רוצים ממנו. קשה מאד ללמוד את זה מן הזולת, הוא יכול אומנם לשמוע אבל לא לקלוט בנפשו ולהשיג ("ער קען הערן אבער נישט דהרהערן").

ובכדי להגיע ממנו בעצמו הוא צריך ללכת בדרך שבורא העולם נתן איך להשיג אותו כפי

שהגדולים שלנו לימדו אותנו. אל הדרך הזו הם הגיעו ע"י שמצאו כי "אין מתום בבשרי מפני זעמד" ו"אין שלום בעצמי מפני חטאתי". על ידי זה הם השיגו להכיר את עצמם ולהתקשר אל המציאות של בורא העולם שנקרא אמונה, היות שעייזו הם הגיעו לבחינה של "בידך אפקיד רוחי". הם הגיעו לכזו מציאות שהם היו "בידך", והגיעו לשלימות של "בידך". שכמו שהרבש"ע הוא שלימות, והוא בידו, שאין מי שיכול לשנות אצלו מאומה, ושום דבר לא יכול להשתנות רק כפי הרצון שלו, כמו כן הם הגיעו להכרה ש"בידך אפקיד רוחי", שהם לא יכולים לעשות מאומה רק ע"י המציאות שלו. להכרה הזו שבלי המציאות שלו אי אפשר לעשות כלום אי אפשר להגיע אלא כמו שדוד המלך אמר "אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו", לבקש מבורא העולם שנוכח להגיע לכזו בחינה ש"אליך זעקו ונמלטו", כמו שנאמר "על זאת יתפלל כל חסיד אליך לעת מצוא רק לשטף מים רבים לא יגיעו".

רק מכיון שהאדם נאחז במציאות, הוא ממש כלום. אין. הוא לא יכול לגלות את המהות שלו, ולא יכול להבין את עצמו, ולא יכול להשיג את עצמו, ולא להגיע לשלימות שלו. השלימות שלו היא להגיע לבחינה של תוהו ובוהו, לאותה בחינה שהרבש"ע נמצא. דהיינו שייגיע להכרה שהוא יסוד האין, ו"אין מתום בבשרי מפני זעמד". אכן האדם לא מגיע לשלימות הזו מחמת הטבע של העקשנות שלו. הוא לא מוכן להגיע להכרה שהוא כזה מין פוגם שכאשר הבריות ישמעו מי הוא יתרחקו ממנו ויפחדו ליגוע בו שמא יתקלקלו על ידו ויהיו כמוהו.

המשך פנינים יקרים

נגע צרעת הוא (יג, ג) פרשת שמיני העוסקת בזהירות במאכלות אסורות ופרשת תזריע מצורע עוסקת בזהירות מדבורים אסורים כדרשת חז"ל שנגעים באים על לשון הרע. התורה מלמדנו שכמו שנוהרים עד מאד ממאכלות אסורות כך יש להיות נזהר במוצא פיו... ודו"ק בזה. (בשם רבי ישראל מסלנט)

נגע צרעת הוא וראהו הכהן וטמא אותו (יג, ג) שונה טומאת מצורע משאר הטומאות שהרי כל הטומאות שבעולם הטומאה עצמה היא הטומאה אם בנגיעת מת אם בטומאת זב וזבה וכו' משא"כ טומאת מצורע אינו מטמא מיד עם בוא הנגע עם שיטמאנו הכהן בפיו. ושמה מדה כנגד מדה יש כאן. מאחר והנגעים באו על לשון הרע-חטא הדיבור, לפיכך טומאתו ותיקונו באה על ידי דיבור. (קריינא דאגרתא להגר"י קניבסקי)

נגע צרעת כי תהי' (ט, ט) איתא במדרש ד' מראות נגעים אלו לאומות העולם תמוה הלא נכרים אינם מטמאים בנגעים ודוקא ישראל כן. אלא מצינו במדרש תנחומא עתיד הקב"ה להלקות בנגעים את ארבעת האומות שהציקו לישראל. והיינו שאותם לא תהיה להם תרופה. וזוהי ההבדל בין נגעי ישראל שאין באין אלא לכפרה ואחר שיתכפרו יתרפאו מן הצרעת לגמרי אבל אומות העולם ילקו בנגעים כעונש על שהציקו לישראל. לנגעים אלו לא תהיה תרופה. (דברי פנחס מאנטיפיליע)

והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע (יד, ג) קראו הכתוב צרוע גם אחר שכבר נרפא כי כל זמן שלא הוכח ששב לעירו ביתו ומשפחתו ומונע עצמו מדבר לשון הרע עדיין שם צרוע עליו. כעין זה דרשת חז"ל ופסיקת הרמב"ם איזו היא תשובה גמורה זה שבא בידו דבר שעבר בו ואפשר בידו לעשותו ופירש ולא עשה מפני התשובה. (דעת קדושים לרבי רפאל הכהן מהמבורג)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו (יד, ב) רש"י: מה תקנתו ויתרפא ישפיל עצמו, למה רמזה התורה תקנת רפואתו אחרי שכבר נתרפא מצרעתו - ביום טהרתו? הכוונה היא שהכנעה זו שהוא נכנע עכשיו מחמת נגעו תישאר בו לתמיד אפילו אחר שיתרפא, וזו כוונת מאמרם ז"ל (מנחות ה) זאת תהיה תורת המצורע בהוייתה תהא, פירוש שישאר תמיד בשפלות כמו שהוא עכשיו. (שם משמואל)

זאת תהיה תורת המצורע (יד, ב) במצורע עשיר נאמר וזאת תהיה תורת המצורע ואילו במצורע עני כתוב זאת תורת אשר בו נגע צרעת (יד, לב) לפי שעשיר הנכשל בלשון הרע יש הגיון המלווה אותו. משא"כ דל גאה אין לך פחות וגרוע ממנו סימן אשר בו נגע צרעת היינו שהגאוה בספור לשון הרע מושרש בו בפנימיות. (מתוך אונים לתורה)

וכן יעשה לאהל מועד השוכן אתם בתוך טומאותם (טז, טז) רש"י: אע"פ שהם טמאים שכינה ביניהם ע"כ. שכן גם בשעה שבני ישראל מתלכלכים בעבירות שכינה עמהם. וכמובא בזה"ק בשעה שמתעוררת מידת הרחמים לרדת לעולם אזי מתלבשת השכינה בדמות אשה. האם המבקשת לרחוץ את בניה מהלכלוך-מהעוונות ולטהרם. (בשם רבי חיים מולוזין)

אשר יעשה אותם האדם וחי בהם (יה, ה) מורגל בפי הבריות לבאר שענין מסירות נפש הוא למות ולהרג על קדוש ה', ממקרא זה אנו למדין שהתורה רוצה שהאדם "יחיה" על קדוש ה' כדרשת חז"ל וחי בהם ולא שימות בהם היינו כי התורה מייקרת את ערך החיים ודורשת שהאדם יחיה עם קיום התורה והמצוה בכל מצבי החיים.

י"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ת.ד. 5080 ירושלים 91050

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

